

VRŠOVICKÝ

9/2013

HLASATEL

Sborový časopis Náboženské obce Církve
československé husitské v Praze Vršovicích

Sborová dovolená 2013 - Krkonoše

Sešli jsme se, abychom se naposledy rozloučili s naším otcem, dědečkem, tchánem, bratrancem, bratrem, manželem Oldřichem Nováčkem st., který nás po těžkém boji

s rakovinou navždy opustil... Nechce se mi věřit, že je to naposled.

Když si představím že jsem před několika týdny u něj stála a povídala si s ním, i když už moc nemohl mluvit; nezapomenu na to, jak mi pokaždé říkal, ať nepiju studenou vodu z lednice, že nachladnu..., nikdy jsem ho neposlechla a s kyselostí ve tváři mu odvětila: „no jo, prosím tě“, i když jsem věděla, že na tom něco je...

Když si vzpomenu, jak jsem jako malá holka, kolik mi mohlo tak být let?, chytala králíky v seně, a nakonec ho chytila s podporou nervózního dědy, který stál dole a modlil se, aby mi ten králík neutekl, na to nikdy nezapomenu...

No, a když přemýšlím o jeho posledních slovech, když jsem odjížděla a loučila se s ním: „a už sem víckrát nejezdí“, řekl, a mně se chtělo brečet, a víckrát už jsem opravdu nepřijela a tím pádem ho tehdy viděla naposled....

Ale, tak co? Všichni známe dědu, byl to starý nabručený pán - jak většina staříků bývá, který měl ale dobré srdce, dokázal hodně pomoci i poradit, dokázala jsem si s ním mnohokrát krásně popovídat, ale i dost krutě pohádat; měl rád, když byl středem pozornosti, jako většina lidí...

Když si vzpomenu, jak jsme slavili jeho 70. narozeniny - jako by to bylo včera, pamatuji si že jsme mu koupili ruskou čepici, kterou po celou dobu oslavy měl pak na sobě a bylo vidět, že je šťastný..., a to štěstí rázem pominulo, když mu babička zase něco vytkla a on jako vždy vypěnil a bylo po náladě. Promiň, babi, ale některá slo-

va byla zbytečná... Čas už se nedá vrátit, když je někdo spolu 42 let, (doufám, že si ta léta pamatuji dobře), je to někdy asi těžké. Máš můj velký obdiv, babi.

Ale zpátky k dědovi, myslím si že by si nikdy v životě nepomyslel, že zrovna já budu psát proslov na jeho pohřeb, ale tak snad alespoň tímhle jediným ho překvapím. Je tu s námi a poslouchá...

Vzpomněla jsem si na poslední sloku úžasné básně Františka Ladislava Čelakovského Poutník:

*A krom toho - až své pouti
přejedem a přejedem,
v jedné hospodě na nocleh,
pán nepán se sejdem.*

V tom jsme si rovni všichni, vrátíme se zemi, bohatý i chudý, sobecký i skromný, a tak se naplní, že prach jsme a v prach se navrátíme. Nezbyvá, než se tomu podřídít.

Těžké je loučení s tím, koho jsme měli rádi. Věřím, že jeho duch bude mezi námi a že památka na něj z našich myslí nevymizí. Děkuje-me Ti, dědo, za Tvou obětavost a dobrotu, za vše, co jsi kdy pro nás a naši rodinu udělal.

Loučíme se s Tebou a věříme, že smrt není koncem života, a jedině tato víra nás smiřuje se smutnou skutečností. S Bohem, dědo, a nashledanou!

*Karolína Nováčková (vnučka)
promluva na rozloučení s dědečkem
v Husově sboru ve Vršovcích*

NEŘÍKEJ

Otče - když se nechováš jako Jeho (Boží) dítě.

Náš - jestli nejsi se svým bližním spojený láskou.

Který jsi v nebesích - když myslíš jen na pozemské věci.

Posvěť se jméno Tvé - jestli ho znesvěcuješ.

Přijď Království Tvé - když hledáš jenom hmotné statky.

Bud' vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi - pokud nejsi ochotný dodržovat Desatero.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes - nestaráš-li se o bídu druhých.

Odpusť nám naše viny - jestliže nedovedeš odpustit.

Neuved' nás v pokušení - když máš v úmyslu hřešit.

Zbav nás od zlého - když proti zlu nebojuješ.

Neboť Tvé jest Království i moc i sláva - když se staráš jenom o svoje království a svou slávu.

Amen - jestli každé slovo Otčenáše nemíníš opravdově.

Kéž hledáme jeho Království a to ostatní nám bude Bohem přidáno. Amen.

NEDĚLE V ZÁŘÍ

XV. neděle po svatém Duchu 1. září 2013

Budu zpívat Hospodinu po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy, dokud budu. Kéž mu je příjemné moje přemítání! Hospodin je moje radost. (Žalm 104,33–34)

První čtení: Sírachovec 10,12–18

Druhé čtení: Židům 13,1–8.15–16

Evangelium: Lukáš 14,1.7–14

XVIII. neděle po svatém Duchu 22. září

Kdo je jako Hospodin, náš Bůh, jenž tak vysoko trůní? Sestupuje níže, aby viděl na nebesa a na zemi. Nuzného pozvedá z prachu, z kalu vytahuje ubožáka. (Žalm 113,5–7)

První čtení: Ámos 8,4–7

Druhé čtení: 1. Timoteovi 2,1–7

Evangelium: Lukáš 16,1–13

XVI. neděle po svatém Duchu 8. září

Ty jsi, Hospodine, spravedlivý, přímý ve svých soudech. Nalož se svým služebníkem podle svého milosrdenství. (Žalm 119,137.124)

První čtení: Deuteronomium 30,15–20

Druhé čtení: Filemonovi 1–21

Evangelium: Lukáš 14,25–33

XIX. neděle po svatém Duchu 29. září

Lide můj, naslouchej učení mému, k slovům úst mých nakloň ucho. (Žalm 78,1)

První čtení: Ámos 6,1a.4–7

Druhé čtení (varianta I): 1. Timoteovi 6,6–11a

Druhé čtení (varianta II): 1. Timoteovi 6,11b–19

Evangelium: Lukáš 16,19–31

XVII. neděle po svatém Duchu 15. září

Vyslyš, Hospodine, modlitbu těch, kdo tebe prosí, ať poznají všichni na celé zemi, že ty jsi Hospodin, věčný Bůh. (Sírachovec 36,16.17)

První čtení: Exodus 32,1.7–14

Druhé čtení: 1. Timoteovi 1,12–17

Evangelium: Lukáš 15,1–10

Př 25, 6-7

Žd 13, 1-17

ev. Lk 14, 7-14

CHVÁLA POKORY

Kdybychom posuzovali efektivitu Ježíšových slov o hostinách a hostech, kteří na ně přicházejí a vybírají si svá místa k sezení, podle situace, která panuje v drtivé většině kostelů, řekli bychom, že Ježíšova slova mají velikou účinnost. Příchozí zpravidla zaplňují zadní řady, někdy dokonce do lavic ani nesedají a na přední místa, pokud není kostel bezezbytku zaplněn, což v našich podmínkách nastává jenom výjimečně, usedá jenom málokdo. Dokonce jsem vypožoroval zvláštní zákonitost, podle které ti, co nejhůře slyší a vidí sedávají nejdál na rozdíl od těch, kteří mají smysly prozatím, díky Bohu v pořádku, a kteří sedí blíže. Ale Ježíšovo slovo o pořadí hostů se netýká bohoslužebných sejití. Není určeno kostelnímu lidu, aby podle něho organizovali věřící svůj zasedací pořádek při bohoslužbách. Zaznělo do zcela jiné situace a jeho pravý význam dalekonásobně překračuje hranice našich chrámových budov. Ježíš hovoří k lidem, kteří se spolu s ním účastní hostiny v domě předního z farizeů. Muselo se jednat o váženého muže, neboť příchozí hosté pečlivě vybírali svá místa, přičemž jim velice záleželo na tom, aby byli svému hostiteli nejbliž. Pozorování této situace, kdy zákonitě muselo docházet k nesouladům i dodatečnému přesazování podle míry významu a váženosti příchozích, dovedlo Ježíše až k řeči v podobenství. Ve svém podobenství aplikuje Ježíš nastalou

situaci na událost svatební hostiny, kam přicházejí jednotliví hosté. Ježíš nabádá, aby se člověk při takové příležitosti nedral dopředu, ale raději zůstal vzadu s nadějí, že ten, kdo ho pozval bude tím, který ho vybídne: „Příteli, pojď dopředu!“ Podobenství graduje známou proklamací že ten, kdo se povyšuje bude ponížen a kdo se poníží bude povýšen. Prakticky stejného významu je i obdoba z jiného místa v evangeliích o prvních, kteří budou poslední a poslední prvními. Dát si dnes něco takového do svého vývěsního štítu a svoji životní strategii plánovat podle tohoto slova zavání čirým bláznovstvím. Ba co víc: držitelé tohoto přesvědčení budou s největší pravděpodobností vysmíváni, vehementně odstrkováni a označováni za slabochy a neprůbojné jedince, kteří nemají dostatek sil na to, aby se chopili svého práva být na prvním místě, být „in“, stát v čele a žehnat masám těch, kteří zůstávají za nimi. Dnes se takové hodnoty zkrátka nenesí. Kam bychom došli, diví se lidé, kdybychom měli dobrovolně přijímat roli odstrčených, ponížených a odložených? Ale nic z toho Ježíš nemá na mysli. Bylo by zásadní chybou domnívat se, že Ježíš je proklamátorem životní pasivity, ušlápnutosti a věčného držení se zkrátka: vzadu na zadních pozicích vždy, všude a za všech okolností. Tak tomu možná rozumějí ti, kteří o křesťanství vědí pramálo. Ježíš takové hodnoty nezastává, naopak, naléhavě lidi burcuje ze strnulosti,

zve je a nabádá k tomu, aby byli schopni opustit vlastní zaběhnutá klišé, ať už se týkají života jednotlivce nebo společenství. Proto uzdravuje v sobotu, aby ukázal, že pasivita, byť by měla být nábožensky zdůvodněná, před Bohem neobstojí. Ježíšovo podobenství je o něčem jiném: upozorňuje na důležitou lidskou vlastnost, a sice na pokoru. Je to vlastnost natolik důležitá, že jsem o ní přesvědčen jako o jedné z ústředních lidských vlastností, jejíž naplňování vede k plnohodnotnému, kvalitnímu i šťastnému prožívání dané časnosti. Nedostatek pokory naopak strhává člověka k cílům, které se později ukazují jako nereálné, neuskutečnitelné, člověk se postupně stává štvancem sebe samotného, protože v žádném okamžiku není schopen pravdivě nazírat vlastní limity i své místo ve světě. Absence rozměru pokory vede člověka k přesvědčení o jeho nenahraditelnosti, nedostižitelnosti: sám sobě se stává měřítkem, kritériem, podle kterého posuzuje všechno ostatní. Proto nechává Ježíš zaznít slova, která ovšem musíme chápat v celém kontextu podobenství, o tom, že je-li člověk pozván na hostinu, nemá sám od sebe sedat na první a nejváženější místa, ale má počkat, až na takové místo bude pozván z milosti hostitele. Tomu podobenství nelze rozumět jinak, nežli v rovině eschatologické: týká se posledních věcí člověka před Bohem. Pokorný člověk si uvědomuje svoje místo v řádu stvoření, staví se pod Boží vůli a reálně nahlíží na svůj život jako na projev nekonečné Boží milosti. V této části podobenství totiž nejde v první řadě o mezilidské

vztahy, ale vztah mezi člověkem a Bohem. Ježíšem zmiňovaná svatba a hostina je předobrazem nebeského stolování. Tady stojí člověk před Boží tváří. A v tu chvíli skutečně není vhodné prosazovat za každou cenu sebe samotného, větší váhu má to, jak jsme byli schopni uvolnit své místo pro druhého člověka, kde jsme se o svoji životní pozici byli schopni podělit s druhými. To všechno se před Bohem počítá a zdánlivě nepatrný skutek může mít moc vyvážit celý předchozí život. Kdybych měl možnost tvořit osnovy náboženské výchovy, na první místo bych zařadil učení se pokoře. S ní totiž roste naše víra a s jejím nedostatkem i padá. Autor listu Židům v závěru odkazuje na Kristovu oběť, vykonanou za hradbami města. Ten odkaz bezesporu ukazuje na Izajášův obraz trpícího služebníka, který byl tichý a pokorného srdce. Vyjděme tedy s ním za hradby, nesouce jeho potupu, jsme vyzýváni biblickým autorem. Vyjití za hradby vlastní pýchy, ješitnosti, pocitu samospasitelnosti, nenahraditelnosti a já nevím čeho všeho dalšího. Je toho hodně, co člověk nese na svých zádech. Učme se v pokoře zastavit a otevřít se Bohu a věcem, které pro nás připravil.

Amen

*Kázání o XV. neděli po svatém Duchu
9. září 2007 v Husově sboru ve Vršovcích*

PROGRAM NA ZÁŘÍ

1.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl
5.9.	čtvrtek	10-16 hod.	Generální synoda duchovních CČSH	kostel a Centrum MANA
6.9.	pátek	17.30 hod.	schůze Rady starších	sákrístie
8.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl
13.9.	pátek	18 hod.	Garden party	biblická zahrádka před vstupem do divadla
15.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl
21.9.	sobota	9-18 hod.	Sněm k volbě patriarchy	Husuův sbor Dejvice
22.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl
25.9.	středa	19 hod.	Vino tvé výborné pít mi dej... Komponovaný večer o víně. Večerem provází Martin Severa	Divadlo MANA
30.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl, káže A. Frýdlová

KONTAKT

Moskevská 34/967
101 00 Praha 10-Vršovice
e-mail: info@husuvsbor.cz
www.husuvsbor.cz
e-mail faráře: david.frydl@tiscali.cz
tel.: 271724317 (Farní kancelář)
271726461 byt faráře
731100059 mobil faráře

Centrum MANA
nizkoprahové centrum aktivit
produkce: Jana Valachová
www.centrummana.cz
e-mail: info@centrummana.cz
divadlo@centrummana.cz
Prodej vstupenek před začátkem představení na pokladně divadla.

ZA SVATOU OROSIÍ DO YEBRY A JACY - III. DÍL

Byli jsme za pět dní dál, než to měl dávný průvod s Orosií přes Pyreneje až do Yebry. Byli tam za pět týdnů? V sobotu jsme tam do Aragonie přes Huescu dojeli a zakotvili v Yebra de Basa v kempu Oturio. V neděli, den před oslavami 25.6., jsme projeli celé okolí. Nejprve jsme navštívili největší město Jacu, z Yebry 22 km na východ. Jaca má 14 tis. obyvatel a soutěžila se Soči o konání příštích zimních olympijských her. Ostatky svaté Orosie mimo lebku jsou ve zdejší katedrále San Pedro. Měli jsme dost času projít město křížem krážem nejen v historické části. Byli jsme překvapeni jak množstvím památek, tak rychle se rozšiřujícími moderními objekty v místě plném svěží zeleně. Nejsme architekti, ale na řadě míst jsme obdivovali nádhernou symbiózu původních staveb a mnoha nových doplňků v rámci revitalizací. Bylo to osvěžující, obohacující a určitě zajímavější, než rigidní trvání našich památkářů na původním stavu.

Dalších 20 km na východ jsme navštívili klášter San Juan de la Peña. Nejdřív zachovalou část původního „starého“ kláštera v prudkém stoupání v nadmořské výšce 1.100 metrů nad mořem a založeného k obraně před Maury v roce 920. Jsou v něm pohřbeni první tři panovníci Aragonie. Někteří jeho zakladatelé a budovatelé byli místními pamětníky martyria svaté Orosie. Klášter je ve stísněném prostoru, z boku „přilepen“ ke skále jako ptačí hnízdo. Po jeho rozsáhlém požáru bylo v roce 1676 započato se stavbou „nového“ barokního kláštera asi o jeden kilometr dál na náhorní plošinu ve výšce 1.210 m.n.m. Je rozsáhlý, délka hlavního traktu je 140 m. V klášteře je centrum pro studia historie Aragonského království. Po posledních modernizačních úpravách zahrnuje také restauraci a hotel.

Následující den 25.6. probíhaly velkolepé oslavy výročí svaté Orosie v Jace i Yebře. Připojili jsme se k průvodu, před který nejprve byla vynesena busta – relikviář - svaté z farního gotického kostela svatého Lorenza v Yebře. V čele průvodu jdou nejprve dvě řady v bílých pláštích oděných nosičů křížů, pak čtyři muži nesou na slavnostně vyzdobených nosítkách bustu Orosie, za nimi církevní hodnostáři. Další část průvodu tvoří nosiči šesti praporů na tyčích dlouhých asi osm metrů, pak kolem třiceti mužů a žen s dlouhými holemi, v kloboucích a hnědých pláštích, na kterých jsou uvedeny názvy okolních farností, které zastupují. V průvodu jde také dvanáct tanečnicků, mladých mužů v krojích, kteří tancují paloteado, venkovský slavnostní tanec mající původ v dávné historii. Tanečnický doprovod hraje hudbu, který hraje na dva nástroje současně – přes rameno má zavěšen strunný chicotén, potomka středověké harfy, na struny poklepává jednou rukou s dvěma paličkami a současně píská na chiflo (píšťalu, flétnu) v druhé ruce. Tanečníci mají v obou rukou také paličky, kterými v rytmu klepou na paličky ostatních. S přestávkami provozují neúnavně svoji produkci, vždy asi patnáctiminutovou, po mnoho hodin po celé trase výstupu.

Pak následuje průvod s civilními účastníky oslav. Drtivá většina je z blízkého či vzdálenějšího okolí Aragonie, menší počet hosté z větší dálky, mezi nimi Francouzi ze severní části Pyrenejí, s kterými mají Aragonci společnou historii. Z Čech jsme byli sami.

U každé ze sedmi kapliček muži nosítka s Orosií položili na zem a četla se pastoradas, oslavné básně v Aragonštině. Jde se po náročné trase, kterou se snažila družina z Čech

ZÁPISKY Z CEST III.

v roce 880 uniknout pronásledovatelům. Stoupá na planinu pod horu Oturia, kde v nadmořské výšce 1.550 m stojí kaple – kostel svaté Orosie v místě, kde byla umučena. Tam se na závěr pouti koná mše.

Absolvovali jsme Kalvarii v několika podobách. Zastavení u kaplí byla sice polovina, než Kristových s křížem. Byla to však pravá kalvarie, velmi obtížné klopotné stoupaní po nepříjemném povrchu, který byl tvořen směsí písku s oblázky všech rozměrů, bezpochyby bývalého mořského dna. Stačil jsem stejně starým místním horalkám jen s velkými obtížemi. Směřovali jsme na Calvarii, latinsky lebku, snad Adamovu, kterou vrchol původní Golgoty připomínal. A doprovázeli jsme Calvu – Calvarii – lebku naší české svaté. Tam, kde na vrcholu skončil její život stejně, jako jejího předchůdce nesoucího svůj kříž.

Asi polovina lidí z odhadované tisícovky vystoupala náročných 700 výškových metrů po krkolomných cestách. Druhá polovina, většinou nejstarší hosté, dojeli ke kostelíku svaté Orosie na náhorní plošinu auty po trase dlouhé asi 25 km. Z cest se za auty v dálce vznášela oblaka prachu.

Měli jsme dost času na pomalý návrat domů, ale nakonec jsme vše urychlili. V pondělí 26.5. jsme jeli na sever přes Pyreneje podél řeky Gallego. Od Yebry na sever se oblast údolí této řeky nazývá Alto Gállego a tvoří malou, ale historicky významnou část Aragonie. Na nejvyšším sedle jsme se dívali na vrcholy vysoké přes 3.000 m.n.m.

Na francouzské straně jsme hned za horami zajeli do známých Lourd. V roce 1858 zde došlo k mariánskému zjevení mladé Bernadettě Soubirousové. Jistě netušila, co způsobí – míjeli jsme návštěvníky vystupující z nekončících front autobusů v jednom z nejnavštěvovanějších římskokatolických poutních míst na světě.

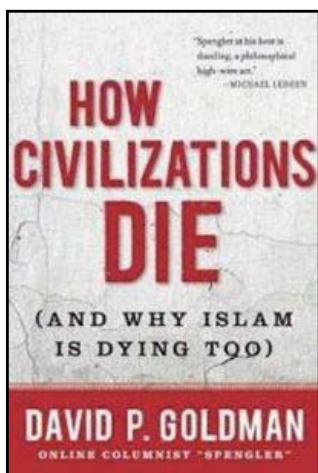

Večer jsme dorazili do kempu až před Clermont – Ferrand. Druhý den jsme v poklidu prošli a nafotili lázně Vichy. Dali jsme si bohatý oběd a ještě netušili, že druhý den nad ránem dojedeme do Mariánských Lázní. Chvilí jsem u Vladimíra pospal, než jsem odjel do Prahy. Bylo sice 28.6., ale ráno to bylo dvanáct dní od odjezdu na cestu.

Jsem rád, že k příběhu Jana Palacha, který jsem s ohledem na všechny okolnosti mimořádně intenzivně prožíval a hluboce mě poznamenal, jsem navštívil místa, kde také mučednickou smrtí zemřela naše dávná krajanka. Místní si jí váží nebyvalou měrou, každoročně si ji připomínají od brzkého rána do pozdní noci okázalými oslavami. Jan i Orosie byli oba velmi mladí a jsou navíc zrcadlem k bídě našich posledních dvaceti let, která charakterizují vůdci, pro které je typické obětování nikoli sebe pro druhé či víru, ale uspokojení svého ega pro vlastní slávu na úkor ostatních, se svědomím morálními imperativy nezatíženým.

Jiří Smetana

JAK CIVILIZACE UMÍRAJÍ - II. ČÁST

Evropskou apatii Goldman vnímá jako rub téže mince jako islámský extrémismus. Jedna druhou přitahují. Obě ztratily napojení na kreativní prvky své minulosti a tím důvěru v budoucnost.

Ale zde hned na začátku Goldman přichází s překvapivou informací: zároveň s námi vymírá i ten dnešní nepřítel - svět islámu, kde po desetiletích prudké porodnosti nastává v ještě kratším období ještě prudší kolaps, nejnápadněji v zemích jako Irán a Turecko, kde se už rodí méně než 2 děti na dospělému ženu. Přímoou příčinou je vzdělanost tamních žen, pro něž odmítnout mateřství je formou protestu proti krutosti bigotní mužské tyranie podepřené náboženstvím. Porodnost prudce klesá i v severoafrických islámských zemích, kde se z někdejších průměrných čtyř až pěti blíží oné kritické dvojce (pod níž už klesl celý Západ kromě Ameriky a Izraele). Čím jsou v islámu ženy vzdělanější, tím méně rodí. Vzdělanost muslimek je naší nejnadějnější zbraní.

Ale abychom se zbytečně nechlácholili, ze tím se islám uklidní a přestane být Západu smrtelně nebezpečný, Goldman hned varuje, že demografický kolaps islámu by naopak mohl způsobit celosvětovou sebevražednou katastrofu. Kdo se vidí na pokraji smrti, ztrácí „racionální sebezámek“ a ze zoufalství je schopen kolosální destrukce. Islámský ekonomický kolaps by byl drastičtější než západní. Islámské země jsou mnohonásobně chudší, zatímco Západ má naštědře dostatek bohatství, které by mu setrvačností pomáhalo ještě nějakou dobu přežít. Souběžně s poměrně pozvolnou západní krizí by islámské země spadly až do hladomoru, který by je mohl dotlačit k závěrečné loupeživé invazi ničící vše v cestě. Irán a Pákistán k tomu mají i nukleární zbraně. Amerika přežije za předpokladu, že ji islám nestáhne do propasti s sebou. Není nic nebezpečnějšího, než civilizace, která náhle zjistila, že umírá. Kdo ví, že nemá co ztratit, je ochoten hrdě a se slávou bojovat na život a na smrt.

Goldman nám pak předává historii kolapsu velkých západních civilizací, vyčtenou

z archeologie. Středomořské předhistorické civilizace bronzového věku - mykénská, hititská, syrsko-egyptská a kanánská - zanikly po šedesáti letech požárů a drancování v polovině 12. století př.n.l. Druhým velkým kolapsem bylo zhroucení helénské civilizace v prvních dvou stoletích př.n.l. Třetím byl pád Říma. Čtvrtý prožíváme teď. Každý takový kolaps začínal zhroucením porodnosti, stárnutím, slábnutím a apatií populace a končil jejím nahrazením jinou. Historické záznamy z Řecka na konci předkřesťanské éry popisují „zemi zcela vyliďněnou, kde římsí vojáci pobývají v prázdných domech a Athény jsou zalidněny sochami“. Řecká civilizace zanikla proto, že nerodila dost mladých mužů, kteří by ji vojensky bránili. Theodore Momen ve své Historii Říma popisuje opakování téhož kolapsu už v Cicerově době jako společnost celibátu a bezdětnosti, vyliďňování krajiny a postupná výměna obyvatelstva přivandrovalými barbary. „Malé civilizace mohou zaniknout z různých důvodů, velké civilizace zanikají jen tehdy, když už se jim nechce žít“, komentuje to Goldman jedním ze svých „Spenglerových zákonů“.

Kořeny dnešního tragického kolapsu Západu Goldman nachází už v Třicetileté válce, v níž zahnula (částečně hladomorem) třetina Němců, čtvrtina Španělů a velké kusy Francie se zcela vyliďnily. Selhání církve vidí v „neopohanství a národní idolatrii zasazené jako kukaččí vejce do hnízda křesťanství“. V 17. století nastal rozklad jednoty církve, která byla hlavním pojítkem evropských kultur. Její ovládnutí Evropy prostřednictvím pokřesťanštěných vladařů, jimiž se poddaní museli přizpůsobit, vtáhlo pod křesťanský prapor a křesťanskou vzdělanost jednotlivé národy se všemi jejich tradicemi, zvyky a pověrami. Křesťanství dovolilo pohanům pokračovat ve zbožňování svých vlastních obrazů. Němci zbožňovali Krista jako modrookého blondáka, Španělé jako snědého černovlasatce, Mexičané černou Marii z Guadelupe. Výsledkem byla (a zde Goldman cituje historika a filosofa Franze Rosenzweiga) „rozpolcenost mezi Ježíšem a Siegfriedem“.

Národní sebezbožňování – a sebezpředstava „lidu vyvoleného“ – pokračovalo v jednotlivých národech i pod pláštíkem křesťanství po celé evropské dějiny a od 16. století Evropu začalo tříštit. Konflikty katolicko-protestantské přerostly v konflikty národnostní, jak jednotlivé národy (Německo, Francie, Rusko, Polsko) oblékaly „mesiášská“ roucha v podobě vojenských uniforem. Pohanské národní sebezbožňování vyvrcholilo ve světových válkách 20. století, které křesťanství pohřbily.

„Evropanům se nepodařilo být ani křesťany ani pohany,“ shrnuje Goldman. „Jejich kultura tragicky selhala, jak vady zabudované do evropské kultury ji nakonec zruinovaly“. Evropský nacionalismus nejprve podřezal krk křesťanství a nakonec sám vykrvácel - dramatizuje Goldman současný stav Evropy. Evropa dnes existuje a prosperuje jen díky tomu, že Amerika rekonstruovala poražené státy – prohlašuje Goldman s historickým oprávněním, i když možná i se špetkou toho „mesianismu“ amerického.

Křesťanskou moralitu nahradila „moralita sebezájmu“, která ztratila dimenzi nadčasovosti, trvanlivosti a nesmrtelnosti. Bez touhy po nesmrtelnosti (tvoření nadčasové kultury a její předávání další generaci) život ztrácí smysl. Smysl životu dává touha po úspěchu v něčem užitečném. Úspěch či neúspěch každého státu vychází z charakteru jeho lidu a občanské společnosti. Solidní společnost dokáže napravit vadný stát, ale ani

ten nedokonaleji zkonstruovaný stát se nedá udržet vadnou občanskou společností. Současné trendy porodnosti v jednotlivých evropských státech Goldmanovi z dostupných statistik vycházejí na scvrkávání populace o 38% u (nejvíc rodičích) Čechů, 46% u Němců, 53% u Rusů až po tragických 68 procent u Bulharů a 70% u Bosňáků. „Kultury zombií“ tomu Goldman říká. A postuluje k nim další svůj „Spenglerův zákon“: „To nejlepší, co pro kultury zombií můžete udělat, je nebýt jednou z nich“.

Břetislav Olšar, převzato z www.ceskapozice.cz

LÉKAŘ SE ŠIROKÝMI ZÁJMY

Karel Slavoj Amerling, 1807-1884

Velikým problémem v kterékoli době jsou duševně retardovaní lidé. Jak s nimi jednat a co pro ně činit, aby byla respektována jejich lidská důstojnost? Poněvadž přímo v rodině nebývá vždycky vhodné prostředí pro speciální péči o takové děti a dospělé, vznikají pro ně zvláštní ústavy. Prvním takovým zařízením v rakouské monarchii bylo pražské „Ernestinum“, určené pro léčbu a výchovu zaostávajících dětí. Vzniklo v roce 1871 z podnětu Karla Amerlinga, který v něm začal působit i jako lékař a vychovatel.

Amerling představoval ve své době velmi výraznou osobnost, která zasluhuje, aby byla připomínána. Narodil se v Klatovech. Vyrůstal v kultivovaném prostředí

a vystudoval medicínu. Povolání praktického lékaře však nedokázalo zatlačit na vedlejší kolej další jeho zájmy. Vlastenec, osvětový pracovník, průkopník moderního vzdělávání mládeže i dospělých, spisovatel, filozof... Opravdu je těžké tohoto muže stručně charakterizovat. Amerlingovými duchovními předky byli Komenský, jehož myšlenku „panergesie“ - všeobecného probuzení Amerling převzal, a osvícenský matematik a křesťanský myslitel Bernard Bolzano.

Prakticky Amerling navázal na Komenského pokus o nové školství v Sárospataku, kde s podporou knížete Zikmunda Rakóczyho byla vybudována „schola pansofica“. Amerlingova škola v Praze na Novém Městě dostala jméno „Budeč“ (podle stejnojmenné tvrže nedaleko Prahy, kde koncem 10. století vzniklo chrámové učiliště). Koncepce této školy byla skutečně velkolepá: dílny, laboratoře, kabinety, přednáškové síně, botanická

VĚŘÍCÍ OSOBNOSTI XXI.

zahrada, hvězdárna, tiskárna. Amerling vysvětluje účel této akademie, že půjde o českou školu, která je určena „ku vzdělání pravonárodních učitelů, vzorných průmyslníků i důkladně vzdělaných vychovatelek, matek, manželek a hospodyní“. Žel trvání „Budče“ bylo krátké (1839-1842), a to vinou nedostatku finančních prostředků, třebaže Amerling vynaložil na tento projekt celé své jmění. Název „Budeč“ pak přešel neoficiálně na učitelský ústav, který rovněž nesl znaky Amerlingových představ.

V roce 1848 předkládá Amerling pražskému Národnímu výboru „Návrh pro národní školy“ a téhož roku je jmenován ředitelem pražské hlavní školy. O dvacet let později zakládá „Společnost fysiokratickou“ pro zkoumání hospodářských a přírodních poměrů v Čechách. Ani po vzniku „Ernestina“ nepřerušuje přednáškovou činnost v kursech pro řemeslníky nebo v ženských spolcích. Pro názornost vyučování navrhuje 150 „map“, zachycujících nejrůznější obory lidské činnosti i naši flóru a faunu, které věnoval zvláštní spis. Není divu, že léta 1848-1882 bývala označována jako „éra Amerlingova“. V našem povědomí ale zakotvila spíše Amerlingova o generaci mladší současnice Eliška Krásnohorská, propagátorka vzdělání žen, iniciátorka Ženského výrobního spolku a „Minervy“.

Podobně jako Komenský také Amerling až poněkud přeceňuje význam vzdělání. Podle něho jde o to, „aby dítě bylo vychovááno na pravého člověka, tož na pravého a podstatného ouda rodiny, vlasti, státu,

církve, člověčenstva“. Moderní člověk má podle Amerlinga srústat s Bohem a přírodou, což zní dosti cize nám, kteří jsme odchováni biblickým svědectvím o propasti mezi Bohem a člověkem a o tom, že tato propast může být překlenuta jedině z Boží strany, v Kristu. Tuto naši závislost na Boží shovívavosti vyjadřuje Amerling pouze náznakem: „Velký je sice obor povinností, velký ale i svou milostí Bůh.“ To však nic nemění na našem obdivu k šíři Amerlingových zájmů a jeho neutuchající činnosti, píli a obětavosti.

Amerlingův hrob na Budči

Daniel Henych

Vršovický Hlasatel – časopis Náboženské obce Církve čs. husitské v Praze Vršovicích. Vydává Husův sbor Praha 10 - Vršovice. Vedoucí redaktor David Frýdl. Redakční rada: David Frýdl, Miroslav Svoboda. Příspěvky zasílejte poštou na adresu Husova sboru, Moskevská 34, Praha 10, 101 00 nebo elektronicky: info@husuvsbor.cz. Neprodejné – pro vnitřní potřebu církve. Vychází jednou měsíčně. K dostání na Farním úřadě. Cena dobrovolná, náklady na jeden výtisk 7 Kč.